

Publikrekord i friidrott

2010-09-16

För ett par veckor sedan hade jag en intressant diskussion med en idrottskamrat om publiksiffror och dito rekord.

En sak var vi överens om. Idag är det definitivt mycket hårdare konkurrens om publiken både på arenorna och i TV-burken. På den tiden Gunder-Arne fyllde Slottsskogsvallen så fanns det ingen TV och endast några få idrotter att konkurrera med.

Men vilka publikrekord är det som verkligen gäller i Sverige? Jag har rotat lite i litteraturen för att komma med ett korrekt svar.

Rekordet för en endags friidrottsgala står sig sedan den magiska afton 28 augusti 1958 då Herb Elliott på Ullevi slog världsrekord på 1500m (3.36.0) i kamp med bland andra Dan Waern. 35.069 personer är en imponerande siffra.

Arrangören Svenne Strömberg hade dock en synnerligen svettig uppgift innan bokslutet var upprättat. Så här skriver han själv om Göteborgsspelen 1958:

"Alla de där storstjärnorna, vars möte med europatoppen blev så uppmärksammat, kom inte ner i fallskärmar till Ullevi. Vi måste ta hit dem ca 10 dagar före Ullevitävlingen och på deras egen önskan hålla dem i Stockholm och låta dem bevittna EM. Dessbättre fick de bo på Bosön, där Elliott och hans kamrater kunde träna och samla sig för Göteborgsspelen. Det var alltså ingen billig tävling.

När utgiftsposterna närmade sig 100.000, hade jag flera samtal med representanter för Lloyds i London, som enligt reklamen "försäkrar allt". Men den här tävlingen ville de inte betrakta annorlunda än de svenska försäkringsbolagen gör. Vi kunde få regnförsäkra. Men en vrickad Elliott-fot eller en Waern-förkylning eller annat mellankommande hinder gick inte att täcka sig för. En filmstjärnas byst eller en prima ballerinas ben lär kunna försäkras, men efter samtalen med Lloyds tvivlar jag på att den gängse uppfattningen är riktigt.

Vår tävling gick i alla fall inte att försäkra, och det visade sig efteråt vara enbart lyckligt. Det blev 85.000 i rent netto till de tre klubbarna och inga premiepengar till Lloyds. Ej heller hade det varit någon mening att regnförsäkra den gången. Det var en strålande idrottskväll i sommarvärme och vindstilla. Det började vid 17-tiden med att europamästaren Schmidt från Polen (världens förste 17-metershoppare i tresteg författarens anmärkning) m.fl. förspelade och slutade med ett 5000m-lopp, där fyra man löpte under 14 minuter. Så den succén var komplett. Och när vi kunde palla för den nervpressen, så tål vi tydligen åtskilligt."

Dan Waern och Herb Elliott samt i mitten den sistnämndes legendariske tränare Percy Cerutti. När de möttes i ett revanschmöte på Ullevi 1960 var Dan bara steget efter och sänkte det svenska rekordet till 3,38,6 sek!

Denna siffra överträffades inte förrän VM 1995. Totalt sågs tävlingen av 592.240 åskådare uppdelat på 6 förmiddags och 9 eftermiddagspass samt invigningen. Den allra högsta siffran för ett enskilt tävlingspass uppnåddes fredag den 11 augusti då 44.982 personer bland annat bevittnade Sergei Bubka vinna stavhopp på 5.92m.

Än fler åskådare hade invigningen (45.385 st) men det var ju inget tävlingspass.

Rekordet för en tvådagars tävling står sig sedan Finnkampen 2004 med 51.567. Givetvis även detta noterat på Ullevi.

Finnkampen 2004 - 51.567 åskådare och en förbundskapten som doppas i hindergraven.

Slottsskogsvallen är givetvis också intressant. När Arne och Gunder den 1 juli 1942 möttes i ett världsrekordlopp på en engelsk mil så pressade man in ofattbara 19.296 personer. Då fanns det ändå ca 5.000 människor kvar på utsidan som var hänvisade till "snikens kulle" för att få en skymt av rekordloppet!

Men också detta rekord skulle slås. När den tidens "demonpromotor" Svenne Strömberg efter krigets slut bjöd in till de s.k. Fredsspelen söndagen den 9 september 1945 så betalade 19.993 personer entré. Man fick se Arne besegra den brittiske stjärnan Sidney Wooderson på engelska milen och Gunder nosa på världsrekordet på 2000 meter.

Dessa bägge herrar drog fulla hus på Vallen!

När allt detta är sagt vill jag ändå påstå att publikrekordet för friidrott på svensk mark lyder på 55.000 människor....

Så många människor lyckades man nämligen packa in på Ullevi när arenan under stor pompa och ståt

invigdes den 29 maj 1958. Och då hör det till historien att ytterligare ca 3.000 fick vända hem med oförrättat ärende då man inte kunde klämma in fler personer ens med skohorn!

I GP kunde man dagen efter läsa om en "samlingspunkt för 55.000 entusiaster. Fotbollsdyrkare, friidrottsvänner och skönhetsälskare".

Invigningen inleddes med defilering av 49 gamla olympier med den gamle legendariske sprintern Knut "Knatten" Lindberg (Världsrekord med 10,6 sek år 1906) i täten.

Åter till GP: "Friidrottarna blev de första som tog Ullevi i besittning. Det var Friidrottsalliansens tre klubbar IFK, Vikingen och ÖIS som lät sina 20-åringar tävla i höjd, stav 100m och 1000 meter."

UTVALDA RESULTAT

100m	1. Lars Wallnander	Örgryte IS	11,6
	2. Leif Johansson	Örgryte IS	11,7
	3. Kenneth Olsson	IFK Göteborg	11,7
1000m	1. Håkan Ohlsson	Örgryte IS	2,32,2
	2. L-O Martinsson	Örgryte IS	2,33,6
	3. Bo Svensson	Örgryte IS	2,34,7
	4. Rolf Johansson	IFK Göteborg	2,35,7
	5. Leroy Johansson	IFK Göteborg	2,39,4
Höjd	1. Jan Pettersson	Örgryte IS	1.80
Stav	1. Tore Carbe	Örgryte IS	3.50

"Stor del i rekordtiderna på 1000m hade de fina löparbanorna som visade sig ha en konsistens som gjorde den mycket lättsprungen och avgjort bättre än Vallens berömda banor. Hoppbanorna var i lösaste laget då de inte hunnit bli tillräckligt behandlade".

Tiderna på 1000m var så bra att man till och med misstänkte att banan var för kort. En kontrollmätning dagen därpå visade dock att den var exakt 400 meter och 6 cm därtill!

Gissa om det var en sagolik upplevelse för stadens unga friidrottare att tävla inför en sådan jättepublik.

Dagens höjdpunkt var dock för de flesta fotbollsmatchen mellan Göteborgsalliansen och det Svenska landslaget som slutade 2-2.

PS: Siffran 55.000 är inte oomtvistad. Det har också förekommit uppgifter på 50.989 resp 49.493 personer.

Finnkampspublik på 2000-talet